

ΚΘΒΕ (ΟΡΦΑΝΑ & ΥΠΕΡ ΕΛΛΑΔΟΣ). ΚΡΙΤΙΚΗ

 onlytheater.gr/buzz/onlytheaterreview/item/kthbe-orfana-kai-yper-ellados-kritiki

5.0/5 rating 1 vote

- **Ημερομηνία:** Δευτέρα, 11/02/2019 10:57
- **Συντάκτης:** [Γιώργος Χριστόπουλος](#)
- **Κατηγορία:** [Κριτική Onlytheater](#)

Το έργο της Σοφίας Νικολαΐδου "**Υπέρ Ελλάδος (Η Υπόθεση Πολκ στο Προσκήνιο)**" σκηνοθετεί στο μικρό Θέατρο της Μονής Λαζαριστών η Πηγή Δημητρακοπούλου. Βασίζεται στο μυθιστόρημα της ίδιας συγγραφέως "Χορεύουν οι Ελέφαντες" που κυκλοφόρησε το 2012 και διερευνά τη δολοφονία του Αμερικανού δημοσιογράφου Τζορτζ Πολκ που δολοφονήθηκε το Μάιο του 1948 στη Θεσσαλονίκη. Είχε ανέβει στην πόλη με σκοπό να συναντήσει τον ηγέτη του Δημοκρατικού Στρατού, Μάρκο Βαφειάδη και να του πάρει συνέντευξη. Με τον εμφύλιο να μαίνεται στην Ελλάδα η δολοφονία αυτή έφερε μεγάλη αναστάτωση στη χώρα και την εμπλοκή σε αυτή των διπλωματικών αντιπροσωπειών των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας. Το πολιτικό σκηνικό εύθραυστο, η χώρα στηριζόταν σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική συνεισφορά των ξένων για να ορθοποδήσει και η υπόθεση απαιτούσε μια γρήγορη διαλεύκανση. Για τη δολοφονία συνελήφθη ο δημοσιογράφος Γρηγόρης Στακτόπουλος και καταδικάστηκε σε ισόβια, με το όλο θέμα να κλείνει έτσι θεωρητικά ικανοποιητικά τόσο για την Ελληνική κυβέρνηση, όσο και για τα ξένα συμφέροντα. Οι πιθανότητες ελάχιστες να μαθευτεί τι ακριβώς συνέβη και κάτω από ποιες συνθήκες, με τα μυστικά να ακολουθούν τους θύτες και τα θύματα στον τάφο τους. Ένοχος ή εξιλαστήριο θύμα ο Στακτόπουλος; Κράτος δικαίου ή κατάφωρη αδικία για να εξυπηρετηθούν οι σκοποί του συστήματος; Η δραματουργική επεξεργασία του αρχικού υλικού έγινε από τη σκηνοθετίδα.

Η **Πηγή Δημητρακοπούλου** σκηνοθετεί την παράσταση με τη μορφή πολυφωνικής αφήγησης των γεγονότων, των καταστάσεων, αλλά και των συναισθημάτων των εμπλεκόμενων προσώπων, σε ένα σκηνικό χορό "τραγικών" ηρώων και ηρωίδων, που αλληλεπιδρά και καθορίζει τη μοίρα και το μέλλον των άλλων. Οι εκδοχές διάφορες και συχνά αλληλοσυγκρουόμενες, αλλά παρουσιάζονται με μία κριτική διάθεση, χωρίς να υποδεικνύεται με απόλυτη σιγουριά το πολιτικά ορθό ή λάθος, θέλοντας να καθοδηγήσει και να προκαταβάλλει το θεατή. Η αφήγηση δεν είναι απρόσωπη, ίσα ίσα που έχει έντονα προσωπικό τόνο, με τους ηθοποιούς να "ζουν" τα πάθη των ηρώων και τις ψυχολογικές τους διακυμάνσεις. Δεν είναι μόνο τα γεγονότα που απασχολούν τη σκηνοθεσία, αλλά και μία βαθύτερη και αναλυτική διεξόδυση στη σκέψη και την ψυχολογία των χαρακτήρων. Τα γεγονότα έχουν μια ψυχρή καταγραφή, αλλά ο τρόπος που βιώνονται είναι ζεστός, ανθρώπινος και αγγίζει τις πιο ευαίσθητες χορδές των συμμετεχόντων. Ο "δράστης" απουσιάζει από τη σκηνή, αφού κάθε σκηνική του προσωποποίηση θα περιελάμβανε και θέσεις για τις οποίες υπήρχε το ρίσκο της "διδαχής" ή της λανθασμένης πολιτικοποίησης, που θα αφαιρούσαν πόντους από την προσεγμένη δραματοουργία και θα γινόταν μία ανάγνωση προδιαγεγραμμένης βίβλου. Κάποιοι ήρωες κινούνται στη σκηνή σα φαντάσματα που στοιχειώνουν το παρελθόν, προτρέποντας το θεατή να αναλογιστεί το δίκαιο ή το άδικο, την αλήθεια και το ψέμα. Ο ρυθμός γρήγορος, η εναλλαγή των προσώπων συνεχής, όπως και η παρουσία τους στη σκηνή για να υπενθυμίζουν (έστω και βουβά) το ρόλο τους στην ιστορία.

Η **Έφη Δρόσου** ήταν η Αμερικανίδα μητέρα του Πολκ, η οποία πίστευε στα ιδεώδη και τις ικανότητες του γιού της και δείχνει χαμένη στις εξελίξεις. Η άρθρωσή της καθαρή, ευκρινής, αλλά με μία υποβόσκουσα απορία, έναν υπόγειο λυγμό να συνοδεύει κάθε της σκηνικό γιατί. Υποστηρίζει δυναμικά τις σκέψεις της, αλλά παραδίδεται σε μία εσωτερική συντριβή στα συναισθήματα που την κατακλύζουν.

Η **Σοφία Καλεμκερίδου** ερμηνεύει την Πόντια μάνα του Στακτόπουλου, που ξεδιπλώνει σιγά σιγά τόσο τον πόνο της, όσο και τη βαθιά της πεποίθηση για την αθωότητα του παιδιού της. Στέκεται στη σκηνή αποφασισμένη, με τα πόδια ανοιχτά, προσπαθώντας η εσωτερική της ανισορροπία να μην επηρεάσει τη σωματική της σταθερότητα, με τη φωνή της να διατηρείται καθαρή σε ένταση και πείσμα και με ένα βλέμμα θάρρους να προκαλεί το θεατή να αντικρούσει την επιχειρηματολογία της, δημιουργώντας έτσι ένα πορτραίτο ολοκληρωμένο, σαφές και καθάριο.

Ο **Γιώργος Κολοβός** υποδυόμενος το δικηγόρο της υπόθεσης είναι δυναμικός, στιβαρός και με λόγο σαφή και τεκμηριωμένο, πλάθοντας έναν άξιο συνήγορο.

Ο **Χρήστος Παπαδημητρίου** έπαιξε τον Άγγλο διπλωμάτη. Ένωσα συχνά τα λόγια του να κρύβουν έντεχνα περισσότερα από όσα αποκάλυπτε και δημιούργησε ένα χαρακτήρα που ήθελε να έχει ενεργή (έστω και αθέατη) συμμετοχή στις εξελίξεις.

Ο **Ιωσήφ Πολυζωίδης** στο ρόλο του ταγματάρχη-σκοτεινού εκπροσώπου του καθεστώτος, ήταν ψυχρός, με κοφτή, μεταλλική φωνή, σκοτεινό βλέμμα και σηκωμένα πέτα. Απόλυτος στην ιδεολογία του και αποφασισμένος να την εφαρμόσει με κάθε τίμημα. Κυνικός, απειλητικός, αποτύπωσε με σαφήνεια ένα αφοσιωμένο και πειθήνιο όργανο του συστήματος.

Η **Μαριάννα Πουρέγκα** ήταν η χήρα του Πολκ και είχε μέτρο και ισορροπία στην ερμηνεία της, χωρίς υπερβολές φωνητικές, κινητικές ή συναισθηματικές. Ο **Γιάννης**

Τσεμπερλίδης ερμήνευσε τον αντάρτη ξάδερφο, έναν αντιρρησία του καθεστώτος με σκέψη, συνείδηση κι επιχειρήματα. Λιτός, απόλυτα μετρημένος και εκφραστικός τόσο με το λόγο όσο και με την κίνησή του.

Στο χορό συμμετείχαν ο **Νικόλαος Κουσουλής**, η **Φανή Ξενουδάκη** και η **Κική Στρατάκη** σε πολλούς μικρότερους ρόλους, με όρεξη, διάθεση και πίστη στο όλο εγχείρημα.

Το σκηνικό του **Κώστα Παππά** αφαιρετικό, υπαινικτικό, σκοτεινό και εξαιρετικά λειτουργικό, αφήνοντας σαφείς αιχμές για την εγκατάλειψη, τη φθορά και μια αίσθηση παρακμής (πολιτικής και ανθρώπινης)

Στα κοστούμια του ίδιου επελέγησαν επίσης σκούρα και σκοτεινά χρώματα, για τους πρωταγωνιστές μιας τραγωδίας οι λεπτομέρειες της οποίας μάλλον ουδέποτε θα διαλευκανθούν.

Η μουσική του **Μπάμπη Παπαδόπουλου** ήταν χαμηλών τόνων, υποστήριξε τις δραματικές κορυφώσεις της πλοκής, αν και θα την ήθελα ακόμα πιο αιχμηρή και περιεκτική του ανθρώπινου πόνου.

Η κίνηση του **Αλέξη Τσιάμογλου** αποφεύγει τις υπερβολές, είναι κοφτή, απλώνει τους πρωταγωνιστές στο χώρο και υπαινίσσεται εσωτερικό πόνο.

Οι φωτισμοί της **Δήμητρας Αλουτζανίδου** εστίαζαν σωστά στους κάθε φορά πρωταγωνιστές της τραγωδίας και ιδιαίτερα στους μονολόγους τους.

Συμπερασματικά, στη μικρή σκηνή του Θεάτρου της Μονής Λαζαριστών, παρακολούθησα μία παράσταση ενός πρωτότυπου κειμένου, που προσπάθησε να ρίξει λίγο φως σε ένα έγκλημα μιας σκοτεινής και διαταραγμένης εποχής για τη χώρα. Ένα φρέσκο έργο που κρίνει, καυτηριάζει, κι εμμέσως καταγγέλλει, αφήνοντας όμως περιθώρια αμφιβολιών, με μία σκηνοθεσία που μαζί με το λόγο θέλησε να αποτυπώσει τον ανθρώπινο πόνο, την πολιτική ανισορροπία της εποχής και το σκληρό και συχνά καταχρηστικό πρόσωπο της εξουσίας. Οι ηθοποιοί λιτοί, μετρημένοι, χωρίς υπερβολές, ή περιττό μελό, ο καθένας εμβαθύνοντας στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ήρωά του, δημιούργησαν ένα αρμονικό σύνολο χωρίς υστερήσαντες.

Στο φουαγιέ της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών ο Τάκης Τζαμαργιάς σκηνοθέτησε το έργο του Βρετανού Ντέννις Κέλλυ (Dennis Kelly) **"Ορφανά" (Orphans)**. Το έργο γράφτηκε το 2009, έκανε πρεμιέρα στο Traverse Theatre του Εδιμβούργου τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου, μεταφέρθηκε για λίγο καιρό στο Birmingham Repertory Theatre και στη συνέχεια στο Soho Theatre του Λονδίνου. Στην Ελλάδα παρουσιάστηκε για πρώτη φορά τη σαιζόν 2010-11 στο Θέατρο του Νέου Κόσμου σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου. Ένα έργο με διεισδυτική ματιά στην εγγενή αστική βία και τη θέση της στην καθημερινότητά μας. Η Έλεν και ο Ντάνυ γιορτάζουν το γεγονός της εγκυμοσύνης της πρώτης στο δεύτερο παιδί του ζευγαριού με ένα γεύμα για δύο. Έχουν προβλήματα μεταξύ τους, αλλά προσπαθούν με συζήτηση και αμοιβαία κατανόηση να τα ξεπεράσουν. Στο σπίτι εισβάλλει και ο Λίαμ, ο μικρότερος αδερφός της Έλεν, γεμάτος αίματα, τα οποία δικαιολογεί λέγοντας ότι συνάντησε και προσπάθησε να βοηθήσει ένα νεαρό τραυματισμένο στο δρόμο. Οι ερωτήσεις του ζευγαριού φέρνουν αντιφάσεις στην ιστορία που αφηγείται ο νεαρός, για να αποκαλυφθεί τελικά ότι συμμετείχε ενεργά σε ένα έγκλημα με ρατσιστικά κίνητρα. Η

Έλεν προτρέπει τον Ντάνυ να πάει να βρει το θύμα και να το αποτρέψει με όποιο τρόπο μπορεί (ακόμα και με απειλές ή χρήση βίας) να αποκαλύψει τον αδερφό της στην αστυνομία. Όταν ο Ντάνυ και ο Λίαμ επιστρέφουν στο σπίτι η Έλεν ζητά από τον αδερφό της να εγκαταλείψει το σπίτι τους. Η μετάφραση της Κοραλίας Σωτηριάδου είναι εναργής και έχει αποφύγει τις πολλές γλωσσικές παγίδες της καθημερινής αγγλικής αργκό.

Ο **Τάκης Τζαμαργιάς** σκηνοθέτησε την παράσταση προσπαθώντας να εισχωρήσει βαθιά στο ψυχικό σύμπαν των τριών ηρώων και να εικονοποιήσει τον εσωτερικό τους κόσμο και την πάλη των αντίρροπων δυνάμεων του Καλού και του Κακού μέσα τους. Σε ένα έξυπνα περιορισμένο αλλά λειτουργικό σκηνικό βλέπουμε τους τρεις ήρωες, να σκέφτονται φωναχτά, να προσπαθούν να δικαιολογήσουν και να δικαιολογηθούν και να αποτινάξουν τις ευθύνες τους. Έτσι περιοριστική και ασφυκτική είναι και η καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου και ανελέητα τα γιατί που τον ταλανίζουν. Ο λόγος είναι αιχμηρός, οξύς, δυνατός και σημαδεύει κατευθείαν στην ουσία του προβλήματος της βίας, ενώ η εναλλαγή των στιγμιотύπων γρήγορη και αποτελεσματική. Ένα νέο παιδί, του οποίου το αίμα βράζει, τυφλωμένο από ένα ενδόμυχο ρατσισμό, μία μητέρα (και ταυτόχρονα αδερφή) που πρέπει να επιλέξει μεταξύ της στήριξης του πληγωμένου αδερφού και του μέλλοντος της οικογένειάς της και ένας άντρας που νιώθει την πραγματικότητα να υπερβαίνει τις δυνάμεις του και θέλει να αντιδράσει. Τα ερωτήματα μεγάλα και ο σκηνοθέτης τα αποτυπώνει με ρεαλισμό, συχνά και ωμότητα μπροστά στο θεατή, παρακινώντας τον να σκεφτεί και να πάρει θέση. Ερευνά και τις δύο πλευρές του νομίσματος ενδελεχώς και με αντικειμενικότητα, χωρίς να εκθέτει γνώμη ή να προσπαθεί να ποδηγετήσει το κοινό του. Ο ρυθμός της παράστασης γρήγορος, οι ατάκες διακόπτονται από εκκωφαντικές σιωπές και οι συνειδήσεις παλεύουν μεταξύ δίκαιου και άδικου, καλού και κακού.

Ο **Χρίστος Στυλιανού** επωμίζεται το ρόλο του Ντάνυ. Ξεκίνησε λίγο αμήχανα την ερμηνεία του, καθώς ένιωσα να μην έχει πάντα σταθερότητα ο λόγος του, αλλά μετά το πρώτο τέταρτο ανέβασε στροφές. Έπλασε ένα χαρακτήρα που βλέπει να καταρρέει το αξιακό του σύμπαν και να καλείται να δώσει άμεσες λύσεις σε καταστάσεις που δεν ήταν προετοιμασμένος να αντιμετωπίσει. Η κίνησή του, το βλέμμα του, η γλώσσα του σώματός του φανέρωναν πανικό και ότι βρίσκεται ένα βήμα πριν την πλήρη σύγχυση και ψυχολογική κατάρρευση. Απέφυγε τις άχρηστες κορώνες και επικεντρώθηκε στη συντριβή του χαρακτήρα του που είναι σχεδόν ολοκληρωτική στην τελευταία σκηνή του έργου.

Η **Ελένη Θυμιοπούλου** υποδύεται την Έλεν και από την πρώτη στιγμή αντιλήφθηκα ότι είχε κατανοήσει πλήρως την ηρωίδα της. Επιστράτευσε το σύνολο των εκφραστικών της μέσων και την έβλεπα να τρέμει από την ένταση των δυνάμεων που συγκρούονταν μέσα της. Από τη μία αδερφή (σχεδόν μάνα) για ένα παιδί που ολισθαίνει προς την καταστροφή και από την άλλη οικογενειάρχη με ένα παιδί και σε αναμονή του δεύτερου, αναλογιζόμενη τις ευθύνες και τα καθήκοντά της. Και ήταν τόσο αληθινή και ρεαλιστική που ένιωσα έντονη την επιθυμία να της ψελλίσω ένα λόγο παρηγοριάς.

Ο **Χρήστος Διαμαντούδης** έπαιξε το Λίαμ, το νεαρό που μέσα στην παραφορά του διέπραξε έγκλημα με ρατσιστικές προεκτάσεις. Ένα νέο παιδί με πολλή ενέργεια και περίσσιο ταλέντο, το οποίο κάποιες στιγμές έμοιαζε με ηφαίστειο έτοιμο να εκραγεί.

Συχνά ο λόγος του δεν είχε ειρμό, πηδούσε από το ένα θέμα στο άλλο, η σύγχυση του μυαλού του ήταν σχεδόν ισοπεδωτική και το βλέμμα του έμοιαζε θολό και χαμένο. Δεν πάτησε σε ευκολίες πλην ίσως ενός επαναλαμβανόμενου τικ με το πόδι που χρησιμοποιήθηκε υπέρ του δέοντος και έδωσε με σαφήνεια ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα νέου μιας χαμένης και αποπροσανατολισμένης γενιάς, αφήνοντας πολλές υποσχέσεις για μελλοντικές ερμηνείες.

Το σκηνικό του **Εδουάρδου Γεωργίου** πολύπλοκο, αν και λιτό, με επικλινή επίπεδα και αθέατες κρυψώνες, έδωσε μια νότα απειλής και κλειστοφοβίας στο διαθέσιμο χώρο, παράλληλα με μία αίσθηση ασφυξίας απόλυτα εναρμονισμένη με τους συμβολισμούς του έργου.

Τα κοστούμια του ίδιου, απλά, καθημερινά και λειτουργικά, χωρίς να τραβούν το μάτι. Η μουσική του **Γιώργου Χριστιανάκη** είχε ένταση και δύναμη και συνόδεψε αρμονικά τις κορυφώσεις των συγκρούσεων ανάμεσα στους ήρωες με τα δραματικά της κρεσέντο.

Η κίνηση της **Φρόσως Κορρού** είχε μέσα της κάτι από την αναμονή της λάβας πριν την έκρηξη του ηφαιστείου, είχε εσωτερικότητα και ταίριαξε απόλυτα με την ανισορροπία των χαρακτήρων και τις κλιμακώσεις της.

Οι φωτισμοί του **Στράτου Κουτράκη** εστίασαν στα πρόσωπα των ηρώων και αποτύπωσαν εύστοχα την ένταση και το πάθος τους.

Συμπερασματικά, στο Φουαγιέ του Θεάτρου Μακεδονικών Σπουδών, είδα μια παράσταση σημερινή και δυναμική, ενός κειμένου αιχμηρού, ρεαλιστικού και απόλυτα εναρμονισμένου με επίκαιρα προβλήματα του αστικού μας περιβάλλοντος. Η σκηνοθεσία δεν ωραιοποίησε τίποτα, χρησιμοποίησε μια ατμόσφαιρα ρεαλισμού, χωρίς καμία επιτήδευση και έπλασε ένα βαθύ και αντιπροσωπευτικό ψυχογράφημα τριών καθημερινών ανθρώπων της διπλανής πόρτας. Οι τρεις ηθοποιοί είχαν εξαιρετική χημεία, ήταν συγκεντρωμένοι και αυθεντικοί και δημιούργησαν χαρακτήρες ολοκληρωμένους και απόλυτα συνεπείς με τις απαιτήσεις του κειμένου.

[Tweet](#)
